

Като гледам какви дърва се горят, просто ми е жал

✓ На гости при бай Тодор Горския, на 91 г.

✓ По-нагоре от началник на склад не се качих.

Цял живот близо до работниците. И така трийсет години

В Царево ме знаят като бай Тодор Горския. Тодор Атанасов Тодоров не го знаят, ако питаш. Постъпих на работа в Горското стопанство на 15 януари 1957 г. с основна месечна заплата 45 лева. Уволних се от казармата, отидох на село, а там няма никаква работа. Как ще живея? Аз съм от с.

Изгрев, Царевско, тогава беше Мичуринско. Имаше вакантна длъжност в селото ни и се реших да стана горски, въпреки че заплата бе малка, поне да имам пари за хляб. И се хванах!

В началото в Горското стопанство - Мичурин, нямаше дърводобив, беше само стопанисване на гората. През 1960 г. пуснаха план за дърводобив и тогава ме извика директорът и вика: „От утре те назначавам за ръководител на обект по дърводобива. (Завършил съм седми клас и

не съм карал никакви горски училища, само опит.) Ще ти увеличим заплата с 10 лева“. Беше станала 60 - направиха я 70. И останах... Започнахме да добиваме строителни материали, спуснати от Окръжното управление.

Големи трудности срещнахме в началото. Започнахме на обект на 15 км от Царево, а нямаше бригада. Накрая намерихме една бригада от шест човека. Директорът ми вика: „На тия хора ще им вземеш каруца. (Разполагахме само с една каруца и два коня, друг превоз Горското стопанство нямаше.) Ще получиш шест легла, шест одеяла, ще обзаведеш две овчарски колиби, ще поставиш леглата вечерта да спи бригадата там“.

Това го направих. Вземах каруцаря, закарахме леглата, поставихме ги в овчарските колиби, вечерта настаних бригадата да спи. Спаха една вечер и на другия ден дойдоха в Горското. Викат на директора:

„По тоя начин не можем да работим! Ние искаме условия. Искаме като се върнем от работа, да си отидем при семействата. Да спим въщи и сутринта да ни докарате да започнем работа“. Така няколко дена не работиха, директорът се принуди тогава да намери превоз от ТКЗС-то и почна да извозва бригадата до обекта и обратно.

В началото добивахме букови трупи, буков шперплат, занаятчийски трупчета. Извозването ставаше с животинска тяга - биволи и волове. Нямаше тогава трактори. Нямам снимки от онова време, та да се види. После след време излязоха моторните резачки. Тая бригада, която закарах аз, работеха на „дървени жаги“ на ръце. На ръце повалят, на ръце разкрояват. Големи „жаги“, големи бичкии. Беше трудоемко, но това се изживя, дойдоха машините и замениха всичко.

Аз бях началник на обект, приемах материалите в сечището, приемах ги на временен склад и ги експедирах. Същевременно изпълнявах три длъжности, бях и материално отговорно лице. По-нагоре от началник на склад не се качих. Цял живот близо до работниците. И така трийсет години.

Пенсионирах се на шейсет години. От пенсията съм много недоволен, нашето предприятие остана единствено с най-малките пенсии. С последното увеличение взимам 270 лв., а се пенсионирах с 60 лева. Много трудно живея трийсет години вече с такава пенсия. За да си поддържам семейството с пари, като се пенсионирах, си купих 10 овце, 5 кози, свиня майка и крава с теле. Спомагателна ферма за преживяване, на която работих, докато навърша 80 години. От пенсията не може да се живее! Недостиг на пари. Един път докторът ми изписа лекарства за 120 лева!

Тогава имаше голям пазар. Когато приемах материалите, дървесината се използваше най-рационално. Ако е 6 сантиметри дебелият край на дървото, ни задължаваха да го отделяме за целулоза. Той стандартът и сега е същият, не е променян от 1964 година.

”

СТАНДАРТТЕ
ГИ НАУЧИХ
НАИЗУСТ И
ЕТО - НА 91
ГОДИНИ ОЩЕ
ГИ ПОМНЯ!

“

Сега като гледам какви дърва се горят, просто ми е жал. Горят се минни подпори, горят се минни скари за дърва. А тогава имаше един другар Пиперков - той искаше да ме накаже. Много се държеше на асортиментното изпълнение. Имаше контрол. Този Пиперков идваше по сечищата и наблюдаваше. Даже ме намери в сечището, когато приемам. Приемам едно трупче осика, осиката е трепетлика, меко дърво. Вика ми:

- Защо това трупче си го турил в дървата?!

- Е, то - викам - е осика!

- Знаеш ли колко хиляди клечки за зъби ще се изкарат от това трупче?! Понеже имаше контрол, затягаше се дисциплината, ние спазвахме стандарта. Да се краде? Не! Като служител в Горското съм много доволен, че ми дадоха дървен материал без пари - по 6 кубика. Дойде началникът - маркира ги, добихме си ги - гредите за покрива на къщата. Ние сами си ги добивахме и си плащахме по някоя надница, на който е с чифта волове да ни изтегли материала, ще

му платя някоя надница, как няма.

Не можеше да се прави далавера. Ние бяхме едни страхливи, изпълнителни момчета, страх ни бе от директора инж. Ценов, той бе много строг. Уволни няколко човека, които си позволиха да дадат дърва на техни хора - приятели, без пари. Хванаха ги, уволниха ги. Ние бяхме изплашени. Бяхме дисциплинирани, щото имаше страх.

И така си изкарахме годинките... Не ни тежаха годините. Съпругата ми Вида е на 86. И тя получи 219 лева. И така като пенсионери започнахме демокрацията.

Преди се строяха къщи, даваха се заеми за строежи, всички бедни хора си построиха къщички и си живеяха. Е, не можеха да викат против властта. Сега не строят. Сега строят само богатите. Лошото според мен е, че се разделихме на богати и бедни. Едните си живеят охолно, имат пари, разполагат, а бедняците като нас страдат. Имал съм случай - утре е 22-о число, когато ще получа пенсията, вечерта си броя стотинките, една по една, за хляб. Това го видя-

хм в ей туй време, „новото“.

Преди всяка година горските си колехме коледник - прасе, със славинка и чесън изкарвахме в гората, това ядахме. От малката заплата си спестявах, после ги вложих в овце и козички.

...Стандартите ги научих наизуст и ето - на 91 години още ги помня. Обли греди - тънкият край да има най-много 6 - 8 сантиметра, а дебелият - най-много 22. За мертеците беше 8 - 10 см дебелият край, тънкият - 4 сантиметра. Колове първа група, колове втора група, колове трета група. Много стандарти имаше. Бях се научил с времето, като видях гредата, без още да съм ударил клупата, направо на око да определя колко сантиметра е. В началото имаше само дървена клупа, другите изчисления правихме на ръка и ги поставяхме на челото на дървото. Така беше. Тогава много се държеше на дървесината... Даже вършината събирахме. Зареждахме хлебозавода в гр. Мичурин с вършина. Връзвахме я с тел и я пращахме на завода да пече хляб. Използваше се всичко докрай. 🍎

IN MEMORIAM

На 26 октомври почина Екатерина Илиева – ПОПОВА.

Родена е на 10.09.1959 г. в София.

Средно образование завършва със златен медал за отличен успех, а след това и магистратура по българска филология в СУ „Св. Климент Охридски“. През 1982 г. постъпва като редактор в сп. „Горска и мебелна промишленост“, през

1985 г. преминава на работа в сп. „Горско стопанство“, а през 1992 г. – в приемника им – сп. „Гора“, където се изявява като прецизен професионалист, журналист и редактор на специализирана литература.

През 2009 г. преминава в Изпълнителната агенция по горите като главен експерт, а след това – в Министерството на земеделието и храните, където работи до пенсионирането си като държавен експерт в дирекция „Търговски дружества и държавни предприятия“.

Ще я запомним като майстор на словото, добър човек и професионалист, каквато я познават и колегите от цялата страна.

Поклон пред светлата ѝ памет!

НОВИ КНИГИ

Нова книга в библиотека „Витоша“ – по книгата на Филип Домон и Никола Зарик „Пътеводител на любителите на гората - 300 въпроса и отговора за горите, дърветата и животните“. Текстовете са адаптирани за българския читател от д-р инж. Анна Петракиева. Преди близо 10 години в нашата страна започнаха опитите на практикуващите лесовъди да представят своите знания по занимателен и достъпен начин пред широката общественост,

със специален акцент върху подрастващите.

Въпреки че в началото процесът беше бавен и неуверен, всички осъзнаваха необходимостта от работа с хора и особено с най-малките. Макар и с известно недоверие в началото, беше възприета идеята за развиване на отдавна утвърдената в Европа „Горска педагогика“ – наука за работата с обществото, чрез която лесовъдите разказват за гората, за нейните обитатели и за своята роля за съществуването и опазването ѝ. Плахо, стъпка по стъпка, без ясна представа какво точно е необходимо да се прави и дали това е работа на лесовъдите, експертите в страната придобиха знания и практически опит и най-важното – усетиха радостта от работата с децата и юношите, споделяйки с тях своята любов към гората. 🍎